

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioan. Petri Maffei, Bergomatis, E Societate Iesv,
Historiarvm Indicarvm Libri XVI.**

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Aloisivs Froes Societati Iesv In Indiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11473

distulit: suam tamen erga nos beneuolentiam, & Christiana religionis vel tuendae vel amplificandae studium, plurimis rebus ostendit. primum enim nobis honoris causa familiariter saepe conueniendis nomen nostrum apud Ximabaranos in admiratione & in gratia posuit. deinde aream templo aedificando optimam, materiamque suo sumptu conuectam, operasque ducentas nobis attribuit ad arcis ruinas aequandas solo, quae arx quondam illa ipsa in area fuerat. in templi uero ipsius apparatus & cultum familias septuaginta in ea uicinitate habitantes certum uectigal pendere iussit, exturbationis poena proposita, nisi in officio persistissent. Idem, quod Christiani ad replum estu maris accedente egre admodum ueniebant, ingenti ponte ad ipsius templi ualuas usque perducto, facile iis tutumque aditum praebuit. Auctus uero filiola, (quam nos, quod clarissimo genere orta est, magno Christianae rei adiumento futuram aliquando speramus) eam nobis tradidit baptizandam, quod fecimus, & nomine Christiano Mariam appellauimus, ut eam uidelicet nomen ipsum ad omnem uirtutem ac sanctimoniam incitaret.

Reguli erga Christianam religionem studium.

Haec ferè in oppidis Cocinoco & Ximabara gesta sunt: quam ego utramque ecclesiam per id tempus saepe reuisi, & alteri Damianum alteri Paulum, comites ac familiares nostros, interim dum ego abessem praeposui. Vos etiam atque etiam obsecro fratres, ut pro hac uniuersa Japonica uinea Domino Deo nostro quam diligentissime supplicetis. Ex portu Mariae uirginis adiutricis, 5. Kal. Decembris, 1563.

ALOISIVS FROES SOCIETATI IESU IN INDIAM.

ANno proximo, Icoxiurae uico ab hostibus concremato & exciso, Cosmus Turrianus cum Aloisio Almeida & Iacobo Consaluo officii causa conquistus à Christiano quodam nobili viro, Tacuxim oppidum Regis Bungenis aeger nauis deductus est. Ego autem ab Antonio Firandensi viro principe accersitus, Cosmi iussu Tacuximam rondendi febris frigoribusque vexatus, quae me quatuor menses male habuerunt. Eodem uenit post mensem

Tacuxim oppidum

Ioan-

Bis in nocte orandi causa surgunt Christiani. Cerae agni caelestis imagines.

Ioannes quoque Ferdinandus. Insulani sunt numero trecenti circiter & quinquaginta, omnes Christiani, quorum quibus licuit, aduenienti mihi nauigiolis obuiam prodire, ceteris in littore praestolantibus. quorum omnium quanta sit pietas atque religio, ex eo facile iudicabis, quod bis in nocte ad Dominum deprecandum, Christiue passionem secum reputandam, surgere à lectulo consueuerunt. Quin etiam primis tenebris multi cum se in preces fuderunt, ad mediam usque noctem in ea cogitatione suimet penè obliati persistunt. Pyxidulam ego cerearum agni caelestis imaginum, quas Romae summus Pontifex consecrauerat, sociis nostris attuleram ex India. id ubi rescivit Christiana quaedam anus Facatensis, multis precibus unam mihi earum extorsit. Eius rei fama statim hoc toto tractu percrebuit. itaque ad me quotidie & Firando & aliis ex locis nauigia veniebant virorum feminarumque plenissima, è reliquiis illis amoris (sic enim appellant) aliquid à nobis efflagitantium, negari non poterat. itaque totum eius ceræ consecrationisque mysterium exponebat Ioannes, deinde in eos distribuebatur. & sanè ceram in particulas ita minutas secare coacti sumus, ut Christianis mille quingentis ac triginta sufficerent. quas pro suis quisque copiis vel argentea theca, vel aenea, vel stannea, vel ex aurichalco includebant, ex altera parte nomine I E S V spinea corona circumdato, ex altera tribus ad imam crucem clavis incisus. Templum autè ipsum, quod Firando aliisque ex insulis confluentem ad nos multitudinem non caperet, per eos dies amplificatum & sacrario atque aedificiis ad hyemem traducendam ornatum est. opere absoluto, dum Iaponius quidam apud nos ceram in candelarum usum ad ignem liquat, arida palearum materia, è quibus parietes erant extructi, flammam ita auidè arripuit, non modò ut hospitium nostrum, aedemque sacram, sed etiam quindecim ferè vicina Christianorum tecta comprehenderit atque consumpserit. quorum sanè mihi aequitas animi ac patientia visa est admirabilis, cum incensis domibus domesticoque instrumento, in publicum se coacti proripere, tempestate perfrigida, cum è caelo densa nix caderet, unà cum conjugibus liberisque, qui nonnullis eorum erant septeni octonive, nostram tamen vicem magis quam suam ipsorum dolerent. Ex ea clade sacrorum apparatus Dei beneficio ereptus est, & aliquid

aliquid è supellectili vestibusque, quas nos omnes egentibus Christianis ijs, quorum domus arserant, miseratione commoti diuisimus. Ioannis verò Ferdinandi commentarius, multis iam annis elaboratus, in quem ille sacras conciones & catechismi explicationem Iaponico sermone retulerat, sanè quàm incommodè periit. Ego interea cùm ægrotus decumberem, ex eo periculo me ad quendam Christianum recepi, ibique in summa egestate storea mihi pro stragulo fuit, lignum pro cervicali: eò statim magna vtriusque sexus hominum ac puerorum turba confluit, incommoda nostra & calamitatem lacrymis prosequentiù: mortuos parentes lugere dixisses, atque, vt est gens ad omnem humanitatem ac misericordiam prona, quanquam in summis rei familiaris angustiis, alij ad me contegendum propriis vestimentis exuere sese, alij in cibum duas tresve cocleas, alij virides cepas, alij denique siluestre allium afferre. aliquot etiam Firandenses & Facatenses Christiani, qui in eam insulam anno priore Icoxiura migrauerant, cocta nobis cibaria septem octòve dies è suis domibus misere. Eius incommodi nuncio Firandum vicinasque in insulas perlato, confestim ad nos subleuandos Christiani cum fabricis, paleis, funibus, arundinibus aduolarunt: quorum opera cùm aedes nostræ, templumque, tum etiam incensæ Christianorum tecta magno omnium gaudio ac voluptate resecta sunt.

*Christia
norm
caritas.*

Sub idem tempus ecce noua calamitas. Aduectum ex India pretiosum ornatum factorum vnà cum aureo textili, & simul vitrea vasa donanda principibus, Firandum Coffimus, vt ibi videlicet ab incendiis tutiora essent, ad Christianum amicum custodienda transmiserat. Hic dum ludos quosdam profanos ipso cinerum die agunt barbari, vnus ex ijs temere arreptum ignem in ædificium coniecit, qui vento adiuuante, adeò vehemens ac sæuum excitauit incendium, vt bonam vrbis partem cum ædibus Antonij dynastæ, & Christiani eius qui nostra seruabat, momento panè temporis hauserit. quæ res magnam mihi præcipuè; febri, tali anni tempore, laboranti, patientiæ materiam præbuit; quòd in eas ego quoque sarcinas, Diui Thomæ partes, quæ appellantur, itemque nonnulla valerudinis aduersæ remedia, quibus admodum inops est hæc terra, conieceram. Inde, paucis interiectis diebus, vigilias agere sumus co-

acti latronum & hostium metu, quibus paruum hoc Firandi regnum infestum est: paratisque nauigiis, quibus aliò, si res ferret, aueretur sacra vestis & instrumentum, nos cum Christianis in editum locum munitumque recepimus. Sed belli tumultus ille Deo fauente sublatus est. Et quoniam Iaponicæ linguæ ignorantio rem Christianam magnopere distinet, erepto ex assiduis occupationibus tempore, faciendum sibi frater noster Ferdinandus existimauit, vt de Iaponico sermone grammatica præcepta conscriberet. iis duplex etiam Lexicon addidit: in altero Iaponicas voces, in altero Lusitanicas alphabeti ordine cum sua cuiusque significatione prætexens. Sexto vel septimo mense, haud tamen idcirco intermissis concionibus, ceterisque muneribus, eam lucubrationem absoluit, in primis vtique necessariam Iaponiis excolendis.

In feriis natalibus atque paschalibus incolarum summa deuotio. Nocte natali sub vesperam ientaculo exceptos bifariam in templo diuisimus. Ibi alternantibus choris certos ex veteri testamento locos, sacrâsque prophetarum prædictiones tempori accommodatas versu Iaponico decantarunt. Deinde solemnia missarû sacra peracta sunt. Dominica in palmis cum sacrum fieret, passione Domini per vices, vt fit, recitanda, tanta populi comploratio orta est, vt vix inter pronuntiandum nos mutuo exaudire possemus. Iam sexta feria, quæ proximè consecuta est, complures tum Firando, tum ex finitimis pagis Christiani ad verberationem cum flagris ac tunicis confluxere, quod Firandi conuentus huiusmodi ab Rege prohibentur. nec sauientibus eo die procellis atque imbribus deterriti sunt, quo minùs acriter sese cædentes, sanguinè que mittentes, per multos passus agmine composito incederent. quod ipsum separatim mulieres quoque Christi amore incensa fecerunt, idque summa cum religione & sanctimonia. Porro aquam sabbato sancto benedictam, magno studio ac fide ad morbos pellendos partim apud se religiosè asseruandam sumpserunt, partim etiam Firandum, ceterâsque in insulas, atque oppida Christianis dono mittendam. Paschali verò die dominico ad summam gratulationem species tantû & pōpa magna defuit, cetera sanè egregia. vnum duntaxat pallium erat nobis, quo eodè pro vmbella in supplicatione vsi sumus. sub ea gestabâ ego sacratissimum Christi

Christi corpus in calice. linreatus præibat Ferdinãdus corona rosea redimitus, & quanquã macie ita cõfectus, vt vix hãrere vestigiis posse videretur, valde tamẽ iucundẽ canebat, Dic nobis Maria, quid vidisti in via? Cui respõdebat ex altera parte Iaponius quidã senex, nullã bacillo pulsans, nec enim vlla in his locis organa musica sunt. Eo die cibũ apud nos cũcti sumpserunt, quod festis ferme celebrioribus faciunt, præsertim verò die visitationi Marię virginis sacro, que die præcipuo cultu atq; honore exigunt Misericordię sodalitia, cõuiuij curatorib⁹ in qualibet ecclesia cõstitutis.

Ipsis hebdomadæ sacro sanctæ diebus Firandi res accidit ad prouidentiam Domini iustitiãque declarandã admodum illustris. Princeps Bonzlorum erat in vrbe quidam Sasimandaque nãm, regni totius huiuscẽ tanquam Archiepiscopus, capitalis Christianæ religionis inimicus, cucus scelete antea & cruce præcisã & Gaspar Vilela cum reliquis omnibus è Societate nostra Firando pulsi exclusiq; fuerant, quam rem Antonius dynasta grauissimẽ tulerat, nec tamen vindicauerat, eo quòd Bonzius principum affinitatibus admodum potens esset. Is igitur ab eodem Antonio, qui regij exercitus Imperator vnã cum Rege eo tẽpore militabat, per interpretem petiit fundum quendam continuandam prædiis delubrorum suorum. Id cùm Antonius aperte negasset, accensus ira misit continuò Bonzius primũ, qui Antonij villas, deinde sex circiter Christianorum Antonij popularium domos incenderent. E-nimvero tum Antonius rei atrocitate commotus Regem adit Bonzij improbitatem diutius ait tolerari non posse: nisi in ipsum Rex animaduertat, sese confestim rei militaris cura deposita, ad vlciscendam eam iniuriam profecturum. cui Rex quanquam inuitus ac mœrens, tamen quod Antonij viri nobilissimi, & secundũ se opulentissimi opera plurimum indigeret, respondit se totam rem ipsius arbitrio planè permittere. Tum recordatus iniuriarum nostrarum postulauit Antonius, vt Bonzium eo dignitatis gradu deiectum Firandensis regni finibus in perpetuũ exterminaret: & ne qua spes redditus ei relinqueretur, agros illius ac bona aliis possidenda assignaret. Quo statim facto: & Christiani molesto grauique aduersario liberati, & Bonziis dedecus ingens ac dolor iniustus est.

Decem menses Tacaxumẽ fuimus, quo temporis spa-

*Vetula
90. annos
nata ad
Christū
perduci-
387.*

tio vicinas insulas, quæ in Antonij ditione sunt, bis Ferdinandus inuisit, nec sanè frustra. nã & Christiani, ipsius adventu mirum in modum recreari, & barbari multi ad ouile Christi perducti sunt. in ijs vetula quædam annum agens circiter nonagesimum, mulier honorata, multisque affinitatibus pollens. Hæc æternæ beatitudinis gratia, multa Iaponis delubra superstitionis peregrinationibus circumierat, habebatque papyraceam tunicam, quæ descriptam Amidæ vitam continebat, quam illi cum aliis diplomatibus & indulgentiis (ecclesiasticos enim ritus dæmon effingit) Bonzj pretio ingenti vendiderant, polliciti, si eo amictu supremo die suo efferretur, omnibus noxis solutâ, recta ad beatas Amidæ sedes procul dubio peruenturam. Ægrotū quendam eius propinquum Ioannes inuiserat, cuius domi casu ipsa quoque tū aderat. Eam igitur Ioannes acceperat iuberet, si pauca de redemptore generis humani deque altera vita cognoscere cupiat. audituram se respondit mulier: verum enimvero falli, si quis idcirco se Christianam futuram existimet. Sed vbi Dæmonis malitiam, fraudes Amidæ, cui illa tantopere fideret, Euangelicam denique veritatē Iōannes aperuit: vt Iaponica ingenia facilè rationibus cedunt, eius orationem mulier ita approbavit, vt lacrymis obortis baptismum continuò peteret. quid multa? solemnes preces edidicit, charraceam illam tunicam, aliâque Bōziorum scripta quæ diximus, ad Ioannem attulit comburenda, sibi posthac sacrum fore nihil aut religiosum affirmas, præter nomen I E S V. ac deinde baptizata, tantam animi pietatem atque ardorem ostendit, vt cum vniuersos Christianos, tum eos præsertim, qui eã antea nouerant, ingenti gaudio affecerit: quam metuebant prius, nunc autē metu duplicatum in amorem conuerso, maximè diligunt: ac mirantur quæ prius vix præ imbecillitate corporis stare posset, eam nunc quotidie templum petentem, Angelicâque salutationem trecenties recitantem, & singulis noctibus bis orandi causa è cubili surgentem. Eadem postea ad me Tacaxumam cum aliis Christianis naui contendit, vt rei diuinæ interesset, & granum aliquod benedictum, & ceræ, quam diximus, consecratæ particulam à nobis exposceret.

His rebus aliisque peractis, quas ego breuitatis causa prætereo, Ferdinandus ad me reuertit. Et quoniam Firandenses

denſes Chriſtiani magno noſtri deſiderio tenebantur; mihi autem per Regem à Chriſtiana religione, contra quam initio ſimulauerat, alienum, in ea vrbe rem diuinam facere non licebat: ſupplicationibus habitis, & re cum Antonio communicata, omnino viſum eſt faciendum, vt Ferdinandus ſaltem eò ſeſe conferret, vbi ille dum fideles in officio retinet, labantes in fide confirmat, barbarosque præceptis Chriſtianiſ inſtituit: interea naues Luſitanoru duæ in hâc oram è Sinis delata: quarum magiſtri cum iniuſſu meo Firandi portum inuehi nollent, Rex ratione lucri coactus (nam alioqui, ſecus ac primis aduentus noſtri in Japonem annis, ſimulauerat, & nobis & Chriſtiano inſenſus eſt nōmini) ſe mihi per quendam è ſuis familiaribus excuſauit, quòd bellicis diſtrictus negotiis nondum mihi ſalutē nūnari iuſſiſſet, & ſimul magnopere petiit à me, vt Luſitanos vrbis aditu ne prohiberem: ſe primo quoque tempore de mea quoque introductione cum nauarchis acturum. Illi igitur, permittente me, descendunt, & promiſſa ab Rege ſepius exigunt, templum ære ſuo ſe exædificaturos recipiūt. Rex tergiuerſando rem extrahere, noſque iam aperte fruſtrari, cum eo ipſo tempore oneraria, cui a ſancta cruce eſt nomen, aduenit. ſanè opportunè. nam & ſacerdotes è Societate tres, Melchiorem Ficaretum, Balthaſarem Acoſta, & Ioannem Cabralium, ſumma cum animi noſtri voluptate ac lætitia nec opinantibus nobis aduexit: & occaſionem optimam præbuit Regis ab ea perfidia reuocandi. Hanc ego nauem actuario quæſitam reperi in ipſo curſu velis adhuc iſtatis, & Petro quidem Almeida Nauarcho pro excellenti eius probitate, & in Societatem noſtram obſeruatia, facile perſuaſum eſt, vt vela ſubmitteret ſtatim, ibidè que ſubſiſteret: mercatores autem ſiue nauigationis nauſea tædioque, ſiue alia quauis de cauſa, nullis rationibus de ſententia deduci potuere, quominus ſcaphis oppidū peterent, & mercimonia exponerent. magno illis ea deſcèſio ſtetit: namque à furibus igne apothecis eorum iniecto, magna mercium parte vel flamma ventoque ſæuiente cōſumpta, vel etiam ab ipſis furibus inter eam trepidationē ablata, aureorum circiter duodecim millium, damnum fecere. Interea Petrus Almeida, qui iactis anchoris, ab oppido ſex millia paſſuum ſtabat, rogatu meo Regi aperte denuntiat, ſe niſi nobis reſtitutis nequaquā appuſſurum. Rex autem

dierum aliquot mora interposita, ad extremum metuent,
 ne si rem diutius distulisset, magna rerum suarum iactura
 nauarchus alios portus pereret, nobis & urbem intrandi
 & facta adis exstruenda potestatem fecit. Descendentibus
 nobis ad litus die natali D. Bartholomei Apostoli, gratu-
 latio ingens & a nautis Lusitanis significata est, & ab in-
 colis Christianis, cum se prater spem voti compotes factos
 viderent. Nos cum nauarchis & magno praterca comita-
 tu Regem adiimus, eique gratias egimus. accepti sane
 frigide, quod dedit accepimus, inde Antonio eiusque ma-
 tre salutata, ad instaurationem templi continuo animum
 adiecimus, ex onerariis Lusitanorum tribus, pecunia in a-
 edificationem corrogata, opus celeriter ad culmen perdu-
 ctum est. Itaque in eo templo natalem diem Mariæ virgi-
 nis egimus Balthasare sacrificante, & magno omnium gau-
 dio concionante. Tanto autem studio a nobis de hac Firā-
 densi commoratione multis de causis laboratum est. Pri-
 mum quod ita mandavit Antonius Quadrius, deinde ne
 Christiani incolæ summa virtute ac religione homines de-
 serantur: tum ut iacta a nobis in animis puerorum, qui sa-
 ne præstanti sunt indole, semina Christianæ doctrinæ ad
 bonam frugem nostra opera perducantur. postremo Lusi-
 tanorum etiam gratia, qui ad hoc emporium libentissime
 commeant, ad merces distrahendas ac diuendendas oppor-
 tunissimum. Dum hæc ad Firandum geruntur, cognitum
 est Cosmum Turrianum Bungenis regis hortatu atque
 auxilio ad oppidum Kimani regni Cocinocum peruenisse,
 eamque ecclesiam, quam hostes affixerant, eiusdem Re-
 gis ope ac beneficio restitutam. Eo Melchior Ficareus cum
 mandatis ac litteris, quas afferebat ex India, ad Cosmum
 profectus est. Nec ita multo post Cosmus ad nos scripsit,
 ut ad se ego & Balthasar Acosta veniremus, Cabralio &
 Ferdinando Firandi relictis. quæ prima nauigandi facultas
 fuerit, proficiscemur. atque ego me, nisi per mea steterit pec-
 cata, Meacum ad Gasparem Vilelam missum iri confido.
 nã nostrorum hominum subsidiū aliquod nõ ipse modo, sed et
 iam Meaceses vehemeter exoptat: quippe qui ad eum, sacro-
 rum causa, ex amotis urbis amplissimæ partibus ægre ad-
 modum ventitant. Cuius profecto res gestæ satis declarat, ni-
 hil esse tam arduum atque difficile, quod nõ animi robur ac per-
 seuerantia superet. Nã qui primis legationis suæ temporibus,
 contu.

contumelis, probris, lapidationibus nullo defensore appetitus, diuque vexatus est, tantum constantia patientiaque profecit, non modò vt populo, sed etiam vt principibus, Regèque iam ipso æquo ac beneuolo vtatur. In agro Meacensi intra quadragesimum circiter lapidem ecclesias septem instituit, multis è prima nobilitatè ad Christi cultum adductis: magnum denique rei Christianæ studium in illis gentibus excitauit. Verùm hæc & reliqua huius prouinciae acta ex aliorum litteris fusiùs cognosceris. Vos ego patres fratresque mihi carissimi per Deum obsecro, vt vestris in sacrificiis precibusque memoriam meam retineatis.

Firando, Quarto Non. Octob. 1564.

FINIS.

DE

